

مطالعه و بررسی کلکسیون بادام زرقان فارس

درستکار، مسلم و لادن جوکار

اعضاء هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی فارس

استان فارس یکی از مناطق مهم توسعه کشت بادام کشور می‌باشد. قریب ۱۹ درصد سطح زیر کشت و ۲۲ درصد تولید بادام کشور در این استان قرار دارد. بسیاری از گونه‌ها و ارقام بادامهای وحشی و اهلی استان توسط کارشناسان خارجی و داخلی شناسایی شده است. جهت بررسی صفات، شناسایی و معرفی ارقام سازگار و تجاری بادام طی یک طرح ده ساله کلکسیونی از ۵۴ رقم داخلی و خارجی ایجاد گردید. در این آزمایش از طرح آماری بلوک‌های متعادل گروهی در ۶ گروه ۹ رقمی استفاده شد. در هر پلات آزمایشی ۴ درخت و در مجموع ۶۴۸ درخت غرس شد. به لحاظ نیاز شدید منطقه به بادامهای سازگار و تجاری سه خصوصیت مهم آنها مورد توجه خاص بود از اینرو میزان عملکرد بر حسب کیلوگرم بادام در هر درخت، درصد مغز و زمان گلدهی مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. از آنجائیکه طرح مذکور در سال ۱۳۸۰ به پایان رسید لذا تجزیه و تحلیل نهایی امکان‌پذیر گردید.

جدول تجزیه واریانس عملکرد چهار ساله نشان داد که ارقام در بین گروه‌ها و داخل گروه‌ها اختلاف معنی‌داری در سطح ۰/۱ دارند مقایسه میانگین چهار ساله عملکرد نشان داد که در گروه ۱ (بادام‌های پوست کاملاً سخت) ارقام ۷ و ۸ در گروه ۲ (بادامهای پوست سخت) ارقام ۲، ۲۶، ۲ و ۲۹ در گروه ۳ (بادامهای نسبتاً پوست سخت) ارقام ۱ و ۱۱ در گروه ۴ (بادامهای با ضخامت پوست متوسط) ارقام ۹ و ۱۲ در گروه ۵ (بادامهای متمایل به پوست کاغذی) ارقام ۶ و ۲۱ و در گروه ۶ (بادامهای پوست کاغذی) ارقام ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶ و ۲۹ با بقیه ارقام گروه‌های مربوطه اختلاف معنی‌داری در سطح ۱٪ دارند. از نظر میزان عملکرد مغز بادام به ترتیب رقم ۲ (۴/۴۱۱ کیلوگرم مغز در هر درخت)، رقم ۷ (۴/۴۰۰ کیلوگرم مغز در هر درخت)، رقم ۳ (۲/۵۶۰ کیلوگرم مغز در هر درخت) و رقم ۲۱ با (۲/۶۲ کیلوگرم مغز در هر درخت) دارای بالاترین میزان بودند. در حالیکه دو رقم ۷ و ۸ به ترتیب با ۱۴/۱۹ و ۱۲/۳۸ کیلوگرم بادام خشک در هر درخت دارای بالاترین میزان عملکرد بودند. از نظر پراکنندگی درصد مغز ارقام دامنه وسیعی وجود داشت به طوریکه درصد مغز ارقام از ۲۰ تا ۷۰ درصد متغیر بود. نکته قابل توجه اینکه زمان گلدهی ارقام با میزان عملکرد دارای همبستگی معنی‌دار می‌باشد ($r=0.64$) بدین معنا که ارقام پرمحصول، دیرگل‌تر بودند، اگر چه خصوصیات

دیگری هم در عملکرد موثر بودند خوشبختانه ارقام دیرگل و پرمحصول موجود قابلیت سازگاری خوبی را در تلقیح گلها نشان دادند.